

застосування на заняттях з іноземної мови. Цей активний характер відеозапису, його спрямованість на зворотну реакцію впливає на зростання інтересу студентів до певних (приміром дискусія) форм проведення занять, помітно стимулює їх самостійну роботу та спонукає до активності у виконанні аудиторних завдань.

Уміле застосування відеозапису дозволяє протягом заняття залучити до участі у мовленнєвих актах практично всіх студентів групи, створює передумови для самокритичної оцінки та позитивного сприйняття сторонніх критичних зауважень.

4. Роль викладача у використанні відеозапису може бути різною і залежить насамперед від мовної підготовки (рівня знань) та ініціативи студентів, а також організаційної форми самого заняття. Однак і в активній та «самокерованій» групі він не має права на пасивне спостереження як, приміром, у ході тематичної дискусії, так і протягом обговорення знятих матеріалів. Навіть за мінімального втручання в комунікацію студентів викладач має постійно занотовувати свої (позитивні та негативні) зауваження та шукати форми (індивідуальна співбесіда, спеціальні практичні вправи) доведення їх до студентів.

М. В. ГОЛОВКО, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри педагогіки та психології КНЕУ

ЕТАЛОННІ ВИМІРНИКИ В СИСТЕМІ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Серед важливих педагогічних проблем середньої та вищої школи, які хоч й досить активно розробляються вченими-методистами, але на сьогодні залишаються актуальними, є проблема контролю та оцінювання навчальних досягнень. Пов'язано це зі зміною освітніх пріоритетів та новими вимогами, що ставляться до рівнів фундаментальної та професійної підготовки учнів та студентів, а також до якості освітніх послуг, що надаються освітніми закладами.

Сучасні вимоги до контролю стосуються в першу чергу забезпечення його *стандартизації та уніфікації, об'єктивності, надійності, достовірності (валідності), демократичності.*

Об'єктивність як одна з важливих умов реалізації контролю досягається за умови встановлення еталонів контролю. Відповідно до таких еталонів розробляються завдання (наприклад тестові) еталонного характеру. Зміст еталонів має ретельно підбиратися, а відповідно до нього розроблятися система критеріїв оцінювання. Цю систему потрібно чітко повідомляти учням (студентам) на початку вивчення предмета (курсу). Об'єктивність контролю залежатиме й від уміння учнів (студентів) адекватно співвідносити свої навчальні досягнення з еталоном. Це своєю чергою сприятиме прозорості та демократичності контролю.

Демократизація контролю передбачає, з одного боку, формування атмосфери доброзичливої співпраці, гуманізацію контролю, його відкритість, створення сприятливих психологічних умов, в яких учні зможуть виявити ініціативу та самостійність, більш повно розкрити творчий потенціал, а з іншого — відмову від жорстких, суто контрольних функцій, що зводяться до виявлення прогалин у знаннях учнів та виставлення відповідної оцінки, переходу до позитивного оцінювання, згідно з яким оцінюється рівень навчальних досягнень. Це дасть можливість більш ефективно формувати такі важливі групи компетенцій, як соціальні (пов'язані з відповідальністю, активністю у прийнятті рішень і т. д.), а також компетенції, що реалізуються у прагненні продуктивної, творчої праці¹.

Надійність контролю передбачає отримання достатньо точних результатів під час його здійснення в різних групах учнів (студентів) з різними рівнями підготовки. На сьогодні одним з надійних інструментів контролю є тести.

Для виявлення рівня навчальних досягнень розробляються еталонні вимірники. Встановлення еталонів, відповідно до яких складаються еталонні завдання-вимірники, є самостійною методичною проблемою. Вирішується вона через побудову предметної моделі — частини нормативної моделі навчання, відповідно до якої визначаються предметні знання з навчальних предметів².

Вимірники мають бути цілеспрямованими, тобто давати можливість однозначно виявляти чітко визначенні якості. Одна з вимог до вимірників — змістова валідність, тобто відповідність еталону, науковому змісту та обсягу матеріалу згідно з програмою; придатність обраної форми контролю досягти поставленої конкретної мети.

Ретельно складена система вимірників, у якій підібрано рівноцінні варіанти завдань для контролю, забезпечує його надійність та об'єктивність. У підготовці завдань-вимірників має значення стилістика, графічне виконання, чіткість завдань, відповідність їх кількості даній віковій групі і т. д.

Розробка обґрунтованої системи еталонів і відповідних еталонних вимірників є важливим завданням, від вдалого вирішення якого залежать об'єктивність і результативність контролю та оцінювання.

¹ Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти // Освіта України. — 2000. — № 40.

² Атанов Г. А., Пустынникова И. Н. Обучение и искусственный интеллект, или основы современной дидактики высшей школы. — Донецк, 2002. — С. 155, 211—213.